Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

2-йил чиқиши. 23 ЯНВАРЬ 1967 й. ДУШАНБА. № 19 (174). БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

САМИМИЙ ТАШАККУР

СЕРГЕЛИ — ЙЎЛДОШ ШАҲАР ҲАРБИЙ БИНОКОРЛАРИГА

Қадрли ўртоқлар!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Туркистон, Москва, Ленинград, Киев, Прикарпат, Белоруссия, Балтика бўйи ҳарбий округлари ва қўш Қизил Байроқли Балтика флоти ҳарбий бинокорларини буюк меҳнат зафари — КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Сергели массивида йўлдош шаҳар қуриш юзасидан берган топшириғини муддатидан илгари бажарганликлари билан чин кўнгилдан табриклайдилар.

Сизлар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 100 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жойни фойдаланишга бериш юзасидан йиллик топшириқни 1966 йил 1 ноябргача бажардингиз, 1967 йил 10 январигача яна 50 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жойни ва бир қанча маданий-маиший объектларни қурдингиз. Ҳарбий бинокорлар фидокорона меҳнат қилганликлари туфайли КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг топшириғини муддатидан икки ярим ой олдин бажаришди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Министрлар Совети, республиканинг барча меҳнаткашлари қаҳрамонона меҳнатингиз, қардошларча ва беғараз ёрдамингиз учун сизларга чин кўнгилдан ташаккур изҳор қиладилар.

Бошпанасиз қолган минг-минглаб тошкентликлар сизлар ўз вақтида қуриб берган уйларнинг шинам квартираларига кўчиб жойлашдилар. Сизларнинг меҳнатсевар қўлларингиз билан бунёд этилган мактаблар ва болалар боғчаларининг ёруғ хоналарига ҳар куни эрталаб сергелилик болалар тўпланишмоқда. Янги уйларга кўчиб жойлашган кишиларнинг қалбида сизларга — кўпмиллатли Ватанимиз халқларининг содиқ фарзандларига оташин муҳаббат туйғулари абадий сақланиб қолади.

Сизлар Советлар мамлакатининг жангчисига муносиб қаҳрамонона меҳнат қилдингиз. Сизлар барпо этган йўлдош шаҳар кўп миллатли Ватанимиздаги халқлар бузилмас дўстлигининг абадий рамзи, армия билан халқ бирлигининг рамзи бўлиб қолади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Сергели бинокорлари 1967 йилга белгиланган топшириқларни шонли юбилей йилида муддатидан илгари бажарадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ОКТЯБРЬ РАЙОН МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МАРРАЛАРИ

Октябрь район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Т. Содиқов билан суҳбат

— Яқинда Октябрь район партия комитетининг бюроси ва пленуми, — деди мухбиримизга ўртоқ Т. Содиқов, — Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқди. Район меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг шонли юбилейини муносиб кутиб олиш учун чиндан ҳам қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Ажойиб сана шарафига белгиланган янги меҳнат марралари ғоят улкандир.

Шаҳримизда қурилиш тобора кенг миқёсда олиб борилмоқда.

Юбилей йилида ленинградлик қурувчилар сатҳи 60 минг квадрат метр бўлган янги «Ц-13» массивини барпо этмоқдалар. Бундан ташқари 964 ўринли мактаб, иккита болалар боғчаси, жамоатчилик маркази бунёд этилади.

Украиналик қурувчилар эса 22 минг квадрат метр турар жой бинолари қуриб берадилар. Натижада «Ц-15» микрорайони бунёдга келади. Бу совғаларни чиндан ҳам қардошлик туҳфалари деса бўлади.

600 минг квадрат метр сатҳи бўлган Қорақамиш массиви қурилиши авж олдириб юборилди. 1967 йилнинг ўзида 70 минг квадрат метр турар жой фойдаланишга топширилади. Бундан ташқари, Навоий кўчасида 60 квартирали уй, университет шаҳарчасида 94 квартирали уй, Сағбон кўчасида тўртта 64 квартирали уй ва Усмон Юсупов кўчасида 40 квартирали уйлар қуриб битказилади.

Турар жой ва маданий-маиший қурилишнинг бу қадар юксак суръати ва миқёси Октябрь районида зилзила натижасида шикастланган бинолар ўрнини тезда тўлдириш имкониятини беради. Илгариги вақтларда «эски» деб номланиб келган шаҳарнинг бу қисми ҳам янги шаҳарга айланади. Аҳолининг фаровонлиги янада яхшиланади.

Партия ва ҳукуматимизнинг табиий офат оқибатларини тугатиш юзасидан кўрсатаётган ғамхўрликларига жавобан Октябрь районининг меҳнаткашлари меҳнат фронтида туриб ишламоқдалар. Мана, саноат корхоналарининг 1967 йил учун белгиланган марралари.

Район бўйича йиллик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари — 25 декабрда бажаришга;

пландан ташқари 65 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга;

меҳнат унумдорлигини пландагидан 1,5 процент оширишга қарор қилганлар.

Рационализаторлик ва ихтирочилик ҳисобига шартли йиллик тежам 700 минг сўмни ташкил этади.

Район корхоналарининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг иқтисод ва тежамкорлик учун юриш бошлаш тўғрисидаги чақириғига қизғин қўшилдилар. Шу муносабат билан район партия комитети қарор қабул қилди, партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Материаллар ва хом ашёдан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига район бўйича планга қўшимча 1,6 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Янги техника ва технологияни жорий этишга, ишлаб чиқариш илғорларининг тажрибаларидан фойдаланишга айниқса катта эътибор берилади. Бу бизга меҳнат сарфини 10 процент камайтириш ва материаллар сарфини 3 процент қисқартириш имкониятини беради.

Мана яна бир аҳамиятли рақам:

Хом ашё, материаллардан, ёнилғидан, электр қувватидан рационал фойдаланиш эвазига давлатнинг 550 минг сўмлик маблағи тежаб қолинади.

Корхоналарда меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш учун, юксак маданият учун курашувчиларнинг мусобақаси авж олиб бормоқда.

Кўпгина коллективлар Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги номли деган шарафли номга сазовор бўлиш учун курашмоқдалар. Ишчилар социалистик меҳнат интизоми учун, намунали жамоатчилик тартиби учун қизғин кураш бошладилар.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИДА

12 та янги савдо тармоғи очилади.

Студентлар шаҳарчасида, Пушкин номли истироҳат боғида, Октябрь колхоз бозорида, сиҳат-саломатлик ва гигиена радио университети ташкил этилади;

Райондаги саккизта маҳаллада жамоатчилик асосида типовой клублар, кексалар учун дам олиш уйлари, қироатхоналар, китоб бериш пунктлари қуриб битказилиб, ишга туширилади.

Янги кўчалар очилади, хиёбонлар бунёд этиладиди, майдонлар янада обод қилинади.

Октябрь районида

Юбилей йилида:

Ҳар бири 964 ўринли 12 та мактаб қурилади;

14 болалар боғчаси;

Поликлиника қуриб битказилади.

Ҳамза номли ўзбек давлат драматик театр биносини, кенг экранли кинотеатр; Олимпия шаҳарчасида спорт иншоотлари комплекси; сунъий муз бассейни; Ёшлар саройи қуриб битказилади.

Район меҳнаткашлари 1967 йилда

Корхоналарда 500 та янги станок ва механизмлар ўрнатиш;

Ишлаб турган 150 асбоб-ускунани модернизация қилиш;

Завод ва фабрикаларда 5 минг ходимнинг ишлаб чиқариш малакасини ошириш;

Саккиз саноат корхонасини режалаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказиш;

Пландан ташқари юк таксилари хизматидан 10 минг сўмлик фойда олиш ва 2200 тонна юкни элтиб беришга аҳд қилдилар.

ДЎСТЛИКНИНГ ЧЕКИ ЙЎҚ!

Суратда: «Кишиневстрой» трестининг механизаторлари — (чапдан ўнгга) автокранчи Юрий Калинин, экскаваторчи Вениамин Гугуман ва кўтарма кран машинисти Константин Топинов қурилишнинг нормаловчи инженери Мария Никонова билан суҳбатлашмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

Бугун Совет Молдавиясида Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига бағишланган республикалар фестивали доирасида «Ўзбекистон ҳафталиги» тантанали очилди. Молдавиядаги барча газеталар Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон республикаси қўлга киритган ютуқлар, қуёш ўлкасининг ажойиб кишилари тўғрисида ҳикоялар ва очерклар, молдаван ва ўзбек халқларининг биродарлиги тўғрисидаги мақолаларни ўз газетхонларига тақдим қилди.

Бу дўстликнинг олтин китобида кўпгина ҳаяжонлантирувчи саҳифалар бор. Улуғ Ватан уруши йилларида ўзбек халқи бошпанасиз қолган молдаван фарзандларини ўз бағрига олиб, уларни эркалади, ардоқлади, етим қолган молдаван фарзандларини тарбиялади. Молдавия ерини озод қилиш учун бўлган жангларда кўпгина ўзбек жангчилари намуна кўрсатишди.

Шу кунларда бу дўстлик солномасининг яна бир шонли саҳифаси битилмоқда.

Ўзбеклар сингари молдаванларнинг ҳам қўшнига, қариндош ва аймоққа ўз кучи билан, ҳашар йўли билан уй тиклаб бериш удуми бор. Бу инсонпарвар ажойиб халқ одатини ўзбеклар «ҳашар» дейишса, молдаванлар «А да о мынэ де ажутотор» (Ўртоғингга қўлингни чўз) деб аташади. Тошкентликлар бошига иш тушганда Молдавия меҳнаткашлари ўзларининг қадимий урф-одатларига кўра, узоқдаги дўстларига ёрдам беришга шошилдилар.

Тошкентликларнинг 700 фарзанди бутун ёзни Молдавиядаги энг яхши дам олиш уйлари, санаторийлари ва пионер лагерларида ўтказишди. Тошкентлик оилалар Молдавияда яхши квартира ва иш билан таъминланибгина қолмай, улар молдаван халқининг эътибори ҳамда ҳурматига ҳам сазовор бўлдилар. Молдавия ўзининг энг яхши бинокорларини бизнинг шаҳримизга йўллади.

... Молдавиянинг 96-квартирали катта уйларининг учдан икки қисми комиссия томонидан «яхши» баҳоланди. Бу ерда бугун-эрта тошкентликларнинг 64 оиласи уй тўйи ўтказади. Бу кун Молдавия қурувчилари учун қардошлик байрами ҳам бўлади. Улар яхши меҳнат қилишди. Одамларга қувонч бахш этишдан ҳам ортиқ севинч борми дунёда. Шунинг учун ҳам фойдаланишга топширилган уйларнинг пештоқига байрамдагидек Ўзбекистон ва Молдавия герби туширилган қардошлик белгилари қўйилган: икки меҳнаткаш қўл, бир бош узум ва пахта чаноғида, «Дружба — приетиния» сўзлари ёзилган.

Ҳозир «Кишиневстрой» тресті қурилиш-монтаж поезди иккинчи 50 бинокори биринчи уйнинг учинчи блоки ва иккинчи уйнинг нуль — циклини бажаришмоқда. Салнарироқда экскаваторлар 280 болага мўлжалланган болалар боғчасининг пойдеворини қўйишмоқда. Қурувчилар 6000 квадрат метр уй-жой ва болалар муассасалари қуриш ҳақидаги молдаван ва ўзбек халқлари олдида олган мажбуриятларини шу йилнинг ёзида тамомлашмоқчи.

...Йиллар ўтади. 1966 йилнинг мудҳиш апрель тонги кишилар хотирасидан ўчади. Аммо тошкентликлар ўз оиласи ва ўчоғини олисда қолдириб ўзларига ёрдам қўлини чўзган жасоратли баҳодирларни ҳеч қачон унутмайди.

Ю. МОДЕСТОВ.

Уйимиз иссиқ бўлади

Иккита йирик район қозонхоналари қурилиб фойдаланишга топширилди.

3-қурилиш тресті бинокорлари Қўйлиқ посёлкасида соатига 28 тонна буғ ишлаб чиқариб, уйларни иситиш учун юборадиган қозонхонани қуриб фойдаланишга топширдилар.

Шу қозонхона яна шундай қувватга кенгайтирилади. 159-қурилиш тресті қурувчилари эса, Шимолий саноат зонасида соатига 50 тонна буғ ишлаб чиқарувчи йирик район қозонхонаси қурилишини тугаллаб, фойдаланишга топширдилар.

«ТОШКЕНТ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Кеча эрталаб соат 10.09 минут ўтганда станция асбоблари 4 балли куч билан ер силкинганлигини қайд этди.

ИЛҒОРЛАРГА — БАЙРОҚ ВА МУКОФОТЛАР

«Главташкентстрой»нинг 3-трестига қарашли бешинчи қурилиш бошқармасининг коллективи ўтган йилнинг сўнгги ойи ичида икки уй-жой биносини ва бир мактабни фойдаланишга топширди. Қурилиш-монтаж ишларининг плани анча ошириб адо этилди, бир бинокорнинг иш унуми 131,8 процентни ташкил этди. Декабрь ойидаги социалистик мусобақа якунларига кўра, республика пойтахтини тиклаш ва қуришда эришган муваффақиятлари учун бешинчи қурилиш бошқармасига шаҳар партия комитети, шаҳар ижроия комитети, «Главташкентстрой» ҳамда қурилиш ва саноат бинокорлик материаллари ходимлари касаба союзи республика комитетининг кўчма Қизил байроғи, шунингдек пул мукофоти берилди.

(ЎзТАГ)

ОТА-ОНАЛАР ЛЕКТОРИЙСИДА

Киров районидаги 63-ўрта мактаб қошида ташкил қилинган ота-оналар лекторийсида навбатдаги машғулот бўлди.

Карл Маркс номли маҳалла меҳнаткашлари ва юқори синф ўқувчилари иштирок этган бу машғулотда мактабнинг тарих ўқитувчиси ўртоқ Ш. Нортаев «Болаларни одобли ва ахлоқли қилиб тарбиялаш» деган темада лекция ўқиди.

ЯРИМ АСР ҲИКОЯСИ

Чилонзор район «Билим» жамиятининг навбатдаги пленуми улуғ санага муносиб тайёргарлик кўришга бағишланди.

Район партия комитетининг мажлислар залига тўпланган бошланғич «Билим» ташкилотларининг вакиллари, лекторлар, новаторлар Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллик шодиёна кунини пухта тайёргарлик билан кутиб олишни муҳокама қилдилар.

Юбилей тараддуди ҳақида доклад қилган район партия комитетининг секретари В. А. Юханова бошланғич «Билим» ташкилотлари ходимлари олдида турган вазифалар ҳақида гапирди.

«Билим» жамиятининг аъзолари қилинадиган ишлар, олиб бориладиган тадбирлар ҳақида маслаҳатлашиб олдилар.

Жамият ходимлари корхоналарда, муассасаларда, ўқув юртларида, маҳаллаларда Ленин ғояларининг тантанасига бағишланган бир қатор лекция, суҳбат ва учрашувлар ўтказадилар. Революция ветеранлари, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, ишлаб чиқариш новаторлари билан учрашувлар, кечалар ташкил қилинади.

Чилонзор районида янги уй-жой биноларини қураётган қардош бинокорлар ўртасида олиб бориладиган тадбирлар ранг-баранг ва мазмунли бўлади. Қардошларимиз Ўзбекистон тарихи, халқ хўжалиги соҳасида эришилган ютуқлар, маданият ҳақида жуда кўп ҳикояларни тинглайдилар, турли виставкаларни томоша қиладилар.

Республикамиз шаҳарларида

ЯНГИ ЗАВОДЛАР, ФАБРИКАЛАР

АНДИЖОН. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 162-қурилиш трестининг бинокор ва монтажчилари шу ойда Тошкентда ўтказиладиган республика қурилиш ташкилотларининг партия хўжалик активини муносиб совға билан кутиб олмоқдалар.

Андижонлик бинокорлар янги Трикотаж фабрикасининг биринчи навбатини қуриб фойдаланишга топширдилар.

Фабрикадаги янги қурилган корпуслар йилига 1 миллион 800 минг дона ички трикотаж кийимлари ишлаб чиқариш қувватига эга.

САМАРҚАНД. 150-қурилиш трестининг бинокорлари шаҳарда йирик мебель ишлаб чиқарувчи фабрикани фойдаланишга топширдилар. Янги мебель фабрикасида йилига 3 миллион сўмлик турли хил мебеллар ишлаб чиқарилиб, аҳолига сотилади.

УРГАНЧ. Харазмдаги 167-қурилиш трестининг меҳнатсевар бинокорлари Урганч қурилиш материаллари комбинатида йилига 26 миллион дона ғишт ишлаб чиқарувчи Технологик линияни қуриб фойдаланишга топширдилар.

ФАРҒОНА. Водийда қурилиш ишлари олиб бораётган 8-қурилиш тресті қурувчилари Фарғонадаги Азот ўғитлари заводида янги йирик қувватни фойдаланишга топширдилар.

ДЕНОВ. Сурхандарё областининг бинокорлари Денов шаҳрида суткасига 100 тонна узумни қайта ишлайдиган пунктни қуриб тугатдилар.

ОҲАНГАРОН. «Узбекшахтестрой» трестининг бинокорлари Оҳангарон шаҳридаги Керамика комбинатида йилига 25 минг тонна каолин ишлаб чиқарувчи цех учун йирик корпусни фойдаланишга топширдилар.

БУХОРО. 163-қурилиш тресті бинокорлари Қоракўл ва Ғиждувон пахта тозалаш заводларида янги пахта тозалаш ва қуритиш цехларини қуриб фойдаланишга топширдилар.

ДОСААФ 40 ЁШДА

Генерал-майор В. Сохацкий,

ДОСААФ Республика Комитетининг раиси

Бугун Армия, Авиация ва Флотига ёрдам берувчи Кўнгилли Жамият 40 ёшга тўлади. Бундан 40 йил муқаддам Авиахим жамиятининг Бутуниттифоқ 1 съезди ва мудофаага ёрдам берувчи жамият марказий Советининг пленуми қўшма мажлисида мамлакатимизда меҳнаткашларнинг ягона мудофаа кўнгилли жамияти Осоавиахим таъсис этилганди. Қизил Байроқли Армия, Авиация ва Флотга ёрдам берувчи Бутуниттифоқ кўнгилли жамияти унинг давомчиси бўлиб ҳисобланади.

Улуғ Ватан уруши йилларида Осоавиахим бутун совет халқи билан биргаликда немис-фашист босқинчиларига қарши умумхалқ курашида ўз ўрнини топди. Оммавий мудофаа жамияти ўз кучини жонажон Армиямизга ёрдам беришга сафарбар этиб, юзлаб снайперлар, автоматчилар, пулемётчилар, парашютчилар, учувчиларни Осоавиахимнинг жойлардаги таълим олган ўқув пункт ва округларидан фронтга юборди.

Мудофаа жамиятининг 273 шогирди олий унвон — Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини олган, ўн минглаб аъзолари орден ва медаллар билан мукофотланган. Социалистик Ватанни ҳимоя қилишда кўрсатган жасорати ва қаҳрамонлиги учун Ўзбекистоннинг 120 минг фарзанди орден ва медаллар билан мукофотланиб, 75 киши олий мукофот — Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини олди. Улар орасида генерал Собир Раҳимов, Е. Стемковская, Д. Усмонов сингари таниқли кишилар бор. Уруш йиллари республика мудофаа жамиятида ярим миллиондан ортиқ киши ҳар хил ҳарбий иқтисодга ўргатилди.

Ўзбекистон ватанпарварлик жамияти мамлакатимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлашда коммунистик партия ва Совет ҳукуматига ёрдам берганлиги учун ўз 40 йиллик тарихида 6 та Фахрий ёрлиқ, ДОСААФнинг «Актив ишлаганлиги учун», «СССР ДОСААФининг фахрий белгиси» нишонлари, СССР ДОСААФ Марказий Комитетининг Қизил Байроғи ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган.

ДОСААФ Осоавиахимнинг муносиб давомчиси сифатида унинг ватанпарварлик фаолиятини давом эттирмоқда. Ўзбекистон ДОСААФ ташкилоти ўз ишида анча ютуқларни қўлга киритди. Республикамиз ватанпарварлари завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Улар шу билан бирга ҳарбий билимларни эгаллаб, ҳарбий амалий кўникмаларини такомиллаштирмоқдалар, Ватаннинг биринчи чақириғи билан сафга кириш учун тайёргарлик кўрмоқдалар.

«Ватан мудофаасига тайёр» спорт комплекси ёшлар орасида тобора кенг қулоч ёзмоқда. Унинг хусусияти шундаки, бу комплекс спорт машғулотлари билан бирга ҳарбий-техника ихтисосини ҳам эгаллаш имконини беради.

Сўнгги беш йилда жамият сафи анча кенгайди, спорт ишлари кўлами кенг қулоч ёзди. Бунинг учун қуйидаги рақамларни келтириш кифоя, спортнинг техник турлари бўйича Бутуниттифоқ III спартакиадасида 25 миллиондан кўпроқ досаафчилар қатнашди.

Ака-ука Фасхуддиновлар, Ю. Бесстрашнов, Ю. Крестьянников, Б. Дресвянников, С. Муравьев сингари досаафчи спортчиларнинг номи фақат республикамизда эмас, балки Бутуниттифоқ ва Жаҳон майдонида ҳам таниқлик.

Ватанпарварлик мудофаа жамиятининг шонли 40 йиллигини нишонлашда Ўзбекистон досаафчиларининг кўп сонли армияси жонажон коммунистик партияни ишонтириб айтадики, жамиятимиз ўз зиммасига юкланган фахрли вазифани жон-дили билан бажариб социалистик Ватанимизнинг мудофаа қувватини бундан кейин ҳам мустаҳкамлашга барча ёшларни сафарбар этади.

Тошкент сигнал бериш ва алоқа дистанциясининг электромеханиги Василий Дудин автоматик локомотив сигналларини ҳамиша яхши тутади. Василий Григорьевич ўз иш соҳасида ўнлаб кўпгина алоқачилар тайёрлади.

Суратда: В. Дудин.

А. Тўхтахўжаев фотоси.

Атеист олим— фан доктори

Эрамизнинг VI асридан бошлаб Ўрта Осиё халқлари ўртасида ислом дини ҳукмрон бўлди. Улуғ Октябрь революциясининг ғалабаси натижасида ўзбек, қозоқ, туркман, қирғиз, тожик ва бошқа халқлар орасида кенг тарқалган ислом динининг турли кўринишлари камайиб, халқ онгидан чиқиб кетяпти. Аммо шундай бўлса ҳам динга ишонувчи баъзи қолоқ кишилар ҳанузгача йўқ эмас.

Тошкент аҳли Абдураҳмон Ортиқовни жуда яхши танийди. Бу толмас билим эгаси кўпгина жамоатчилик жойларида: меҳмонларда, уй-жой бошқармаларида бўлиб, ислом динининг зарари, унинг меҳнаткаш халқ учун фойдасизлиги, фаннинг ашаддий душмани экани ҳақида лекция ва суҳбатлар ўтказиб, кўпчилик ҳурматига сазовор бўлган.

Бундан ташқари ўқитувчи сифатида илмий атеизм асослари ҳақида лекциялар ўқиб, ёшларимизни диний ақидаларга ишонмасликка даъват этиб келяпти.

«Ислом идеологиясини замонавийлаштиришнинг моҳияти» деган катта монографиянинг автори ҳам А. Ортиқовдир. Бу атеистик асар фалсафа шинавандаларига жуда манзур бўлди.

Яқинда А. Ортиқов юқоридаги тема бўйича докторлик диссертациясини муваффақият билан ёқлади.

Илмий совет йиғилишида сўзга чиққан расмий оппонентлардан: Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги И. Мўминов, озарбайжонлик файласуф олимлардан фалсафа фанлари докторлари, профессор Ш. Маметов, М. Абдуллаев ўртоқлар ўзбек олими А. Ортиқовнинг олиб борган илмий иши ниҳоятда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб ўтишди.

Илмий совет йиғилиши ажойиб олим-атеист А. Ортиқовга фалсафа фанлари доктори илмий даражасини беришга қарор қилди.

О. САИДАМИНОВ.

ШАҲРИМИЗ ЙЎЛЛАРИ

Йўл — шаҳарнинг қон томири, дейишади. Ҳақиқатдан ҳам шундай. Ҳар бир манзилнинг ўз йўли бор. Тошкентда эса бундай манзиллар, йўллар беҳисоб. Бу йўлларда кечаю кундуз ҳаракат тинмайди.

Пойтахтимизда йўллар йўлларга улашиб боряпти. Мавжуд йўллар кенгайтирилиб, асфальтланяпти. Шаҳримизда йўл қурилиши ҳозирги кунларда жадал суръатлар билан олиб бориляпти. Табиий офат йўл қурувчилар зиммасига ҳам улкан вазифалар юклади. Янги йўллар очишга тўғри келди. Пешма-пеш қўлдан чиқаётган уй-жой кварталлари орасида, янги массивлар томон олиб борадиган магистрал йўллар қуриш керак бўлиб қолди.

Йўл қурувчилар, ремонтчилар бу вазифаларнинг уддасидан чиқишяпти. Бугун ер текисланиб, қум-шағал бостирилса, эртасига машиналарда буғи чиқиб турган асфальт келтирилиб, йўлга ётқизиляпти. Бундай манзарани шаҳарда тез-тез учратишингиз мумкин. Куни кеча ўзингиз ўтган йўлни танимай қоласиз. Беихтиёр йўл қурувчиларга, балли, қўлингиз дард кўрмасин деб айтгингиз келади.

Утган йили «Гордорремонстрой» шаҳар йўл қурувчилари ва ремонтчилари 443 минг квадрат метр майдонга асфальт ётқиздилар. Йўл эксплуатация трестининг заказн бўйича ана шундай катта миқёсда равон йўл қуришди улар.

Бундан ташқари, «Октябрь», «Партия XXI съезди», «Москва» массивларида 410 минг квадрат метр йўл тўла асфальтланди. Қайта ремонт қилинган йўллар бу ҳисобга кирмайди. Йўлчилар 130 кўчани тўла капитал ремонтдан чиқариб улгурдилар.

Шаҳар йўл қурилиш трестига қарашли биринчи ремонт қурилиш бошқармасининг Рихси Усмонов бошлиқ қурувчиларини эса ҳозир Карл Маркс массивида учратасиз. Улар ишни жадал давом эттиришяпти. Ҳар сменада 150—200 тоннагача асфальт ётқизилмоқда. Бу кунига минг квадрат метр атрофида текис йўл пайдо бўляпти, демакдир.

Тошкент кўчаларида ҳаракат бир зум ҳам тинмайди. Қурилиш материаллари, тош-шағал ортилган қудратли машиналар оқими тинмайди. Кўчада ҳаракатнинг нормал бўлиши учун йўл қурувчиларимиз ўтган йили муҳим тадбир кўришди. Улар қатор хавфсизлик линияларини бунёдга келтиришди. Айрим йўллар машина қатнови учун мослаб қўйилди.

Кенг асфальт йўлларда машиналар оқими тўхтамайди. Йўл қурувчилар ҳам йўлда. Кеча асфальт ётқизиб қўйилган йўл бугун янгисига уланади.

И. СУЛТОНОВ.

ЮКСАК НОМ УЧУН

Тошкент электромеханика заводининг биринчи йиғув цехи ишчилари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун бел боғлаганлар. Цех аъзоларининг кўпчилигини ёшлар ташкил этади. Улар ишлаб чиқараётган сифатли маҳсулотлар кўпчиликка манзур бўлмоқда. Шунинг учун ҳам бу цех заводнинг фахри ва юраги ҳисобланади.

Коллектив маҳсулотни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш учун тинимсиз курашиб келаётганлиги туфайли заводда 6 та бригадага коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли ном берилган. Бу цех асосан ҳар хил кучланишга эга бўлган электр приборлар, турли хил ўчиргичлар ва макетлар тайёрлайди.

Мана кенг ва ёруғ цех. Ичкарига кириб борар экансиз, бу ерда фақатгина конвейерларнинг бетўхтов гувуллаши ҳамда ишчи қизларнинг тиним билмай ишлашлари кўзга ташланиб турибди. Ҳамма ўз иши билан банд.

Навбатдаги участкада аппаратларнинг электр контактлари қотирилади. Бу ерда Ойниса Ҳолиқова бошлиқ бригада аъзолари меҳнат қилишмоқда. Брак маҳсулот мутлоқ чиқарилмаётир. Шу цехда 15—20 йилдан бери ишлаб келаётган Екатерина Сорокина, Г. С. Похоренко, М. Макиенко каби ишчилар ёшларга бош-қош. Кўпгина ёшлар уларнинг қўлидан мустақил ишлашга йўлланма олганлар.

Цехда рационализаторлар ҳам кўплаб топилади. А. А. Реоктистов завод ташкил қилинибдики шу ерда меҳнат қилади. У техникани жуда яхши билади; ўтган йиллар ичида машиналарнинг қувватини оширадиган бир неча қимматли таклифлар киритди. Жумладан, унинг ўчиргичлар контактини такомиллаштириш, корпусдаги подкладкани ўзгартириш тўғрисидаги таклифи амалда қўлланила бошлади. Завод бу билан йилига 38000 сўм фойда кўрмоқда.

Ана шундай тежамкор ишчиларнинг ғайрати туфайли, илгари бир ойда 200 минг дона электропакетлар тайёрланган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 260 минг донага етказилмоқда. Шу билан бирга маҳсулот сифати яхшиланиб, чидамлилиги ошди. Агар бундан икки йил аввал ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг иш муддати 10 минг марта бурашга чидаган бўлса, эндиликда 40 минг марта бурашга гарантия берилмоқда. Бу ютуқлар ўз-ўзидан қўлга киритилгани йўқ, албатта. Махсулот таннархини камайтириш, сифатини ошириш, верстак усулидан конвейер усулига ўтиб ишлаш орқасида эришилди.

Цех қучоғида илғор тажрибаларни оммалаштирувчи коммунистик меҳнат мактаби ташкил этилди. Унда жами 55 йигит-қиз мураккаб техниканинг тузилиши, иш методи ва сиёсий темада билим олмоқдалар. Бу мактабни битириб чиққан ўқувчиларга техник разрядлари берилади.

Яқинда матбуотда эълон қилинган КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигига тайёрлик тўғрисидаги қарори цех коллективи ўртасида муҳокама қилинди. Дастлабки натижалар ёмон бўлмади. Бир кунда 8,5 минг дона пакет ўрнига 10-11 минг дона пакет ишлаб чиқарилди.

Цех коллективи «Таштекстильмаш»чилар ташаббусига қўшилиб, «Октябрнинг 50 йиллиги» деган шарафли номни қўлга киритиш учун меҳнатда намуна кўрсатиб ишламоқдалар.

Т. ЎРИНБОЕВ.

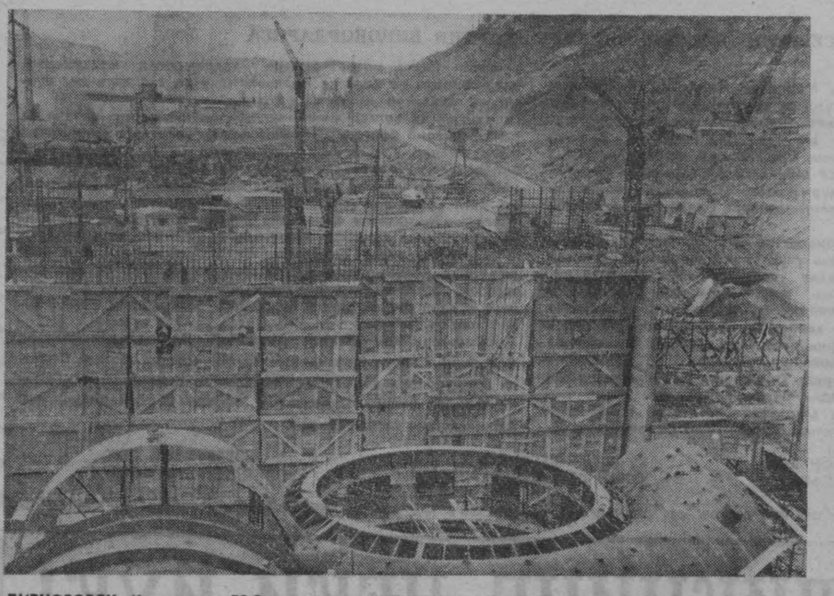

ДИВНОГОРСК. Красноярск ГЭСи қурилишида. Бу ерда турбиналарни йиғиш ишлари олиб борилмоқда.

Ю. Бармин фотоси (ТАСС фотохроникаси)

ҚАРДОШЛАР КЕЧАСИ

Пойтахтдаги Тўқимачилар Маданият саройида ўтказилган катта қардошлик кечасига Тошкент Тўқимачилик комбинатининг ёшлари москвалик қўли гул бинокорларни таклиф қилдилар. Қардошлик кечасини «Комсомолец Узбекистана» газетаси редакцияси ва «Главмосстрой» комсомол комитети ҳамда Тўқимачилик комбинати биргаликда ташкил қилди.

Қардошлик кечасида «Комсомолец Узбекистана» газетасининг редактори В. Рибкин журналистларнинг шу кунларда олиб бораётган ижодий ишлари ҳақида гапириб берди.

Газета редакцияси актив мухбирларнинг бир группасига Фахрий ёрлиқлар ва эсдалик значоклари тақдим қилди.

УСТИ ЯЛТИРОҚ...

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ МИНИСТРЛИГИ ДИҚҚАТИГА

7-трамвай охирига етди-ю, тўхтади. Бундан чиқишимиз билан рўпарамизда беш қаватли муҳташам бир бино намоён бўлди. Устасига раҳмат.

Дарбоза пештоқидаги ёзувни ўқиймиз: «Аспирантлар уйи». Жуда ажойиб!

Шу ўйлар билан ичкарига қадам қўямиз. Рўпарамиздаги автомат телефонга саккиз бола тирмашиб: «Алло! Алло! Ким бу» деяпти. Ҳеч ким ҳой демайди. Чап томон коридори бўйлаб юрдик. Қоп-қоронғи. Рўпарангиздан келаётган одамни сезмай, туртишиб кетсангиз-у, бурнингиз пачоқ бўлса, ажабланманг!

Зим-зиё коридордан аста-аста одимлаб муюлишга етдик. Во, ажаб! Симёғоч симларидаги калдирғочлардек қатор тизилиб турган кирлар кимники бўлди?! Наҳотки кир ювиш ва ёйиб қуритиш учун жой топиша олмаган бўлса?!

Ўнг томонга бурилиб коридорнинг энг охирига етамиз. Чап томондаги хонадан пиёздоғ иси анқийди. Ошхона бўлса керак. Ичкарига кирамиз. Бир неча қиз-жувон, йигит-яланг қўлида кастрюл, чойнак кўтариб ўнг томонда милтиллаб ёнаётган газ ўчоққа термилиб туришибди. Устида тўрт одам кечки овқат тайёрлаяпти. Қолганларига қачон навбат тегаркин-а? Ахир мана шу биринчи қаватнинг ўзида 45 хонадон яшайди-ку! Буларнинг ҳаммаси милтираб турган икки плиткада таом тайёрлайдиган бўлишса, тонг отиб, яна кеч бўлиши ҳеч гап эмас-ку!

Иккинчи, учинчи, бешинчи қаватларни ҳам айланамиз. Ҳаммасида шу манзара. Қироатхона, телевизор томоша қилиш керак бўлган жойлар эгаси кўчиб кетган ҳовлидек ҳувиллаб турибди. Бирор ерда на деворий газета, на газета-журналлар қўйилган маданий бурчак бор. Таажжуб, биз аспирантлар уйига эмас, янглишиб бирор бошқа жойга кириб қолдикми-а? Коридор бўйлаб елиб-югурганлардан сўраймиз.

— Аспирантлар уйи шуми, дўстим?

— Кираверишдаги катта вивескага кўзингиз тушмадими? — беқасам тўнли бир йигит киноя қилди. Киноя ҳам бекорга кетмади. Биз ўзимизнинг қаерда юрганимизни очиқ-ойдин билиб олдик.

Қоровулнинг рўпарасидаги эшикка қарадик. Ундаги ёзувни ўқидик: «Аспирантлар уйининг мудири».

Мудир Сиддиқ Ҳамроев бизни табассум билан кутиб олди. Бир ўзи тўрт иш — аспирантлар уйининг мудирлиги, сақлаш камераси ходими, секретарь, омборчи вазифасида ишлаб, бир кишилик 80 сўм маош олаётганлигини билиб олдик.

— Яхши келдинглар, — деди ўртоқ Ҳамроев. — Ўзим ҳам дардимни кимга айтишимни билмай турувдим. Бу ерда иш анча чатоқ. Қиш бўйи, бор бўлгур, батареяларимиз яхши ишламай, бу ерда яшаётган 500 га яқин одам дилдираб чиқди. Айниқса зилзиладан кейин бола-чақалари билан бу ерга кўчириб келтирилган профессор ва ўқитувчиларимизга қийин бўлди. Улар озмунча эмас, 45 оила. Майда болалари бор. Кир ювишга ҳам жойлари йўқ, овқат қилишга ҳам. Ҳеч бўлмаса қайноқ сувни айтмайсизми? Шу қурғур ҳам йўқ! Кабинетим ҳам шикоят омборига айланиб кетди. Мана улар...

Бу профессор ва ўқитувчилар, аспирантлар умумий мажлисининг қарори. Аспирантлар уйидаги камчиликларнинг кўпчилиги шу қарорда ўз ифодасини топган. Мана буниси профессор В. А. Джоржионинг аризаси. Биз қоғозни қўлга олиб ўқиймиз: «Хотиним ва қари онам бетоб ётишибди. Хона совуқ. Ҳарорат ўн даражадан ошмайди. Иложи бўлса, батарейкани алмаштириб беринглар. Ёки хонани дурустроқ иситиш йўлини топинглар».

Бу ариза шу йилнинг 5 январида ёзилган эди.

— Бундақа ариза-ю, илтимослар ёзилган қоғоздан қўлимизда истаганча топилади, — деди ўртоқ С. Ҳамроев. — Ҳаммасидан проректоримиз Владимир Алексеевич Беляев воқиф.

Биз ўртоқ С. Ҳамроев билан коридорга чиқдик. Фалсафа фанлари кандидати ўртоқ Маҳмуджон Нурматов гантел, спандер, тошлар билан машқ қилаётган экан. Билишимизга кўра, у ерда спорт ишқибозлари ҳам, спорт анжомлари ҳам кўп экан-у, спорт билан шуғулланишга махсус жой йўқ экан, холос.

...Эртаси куни соат ўн икки яримда биз Тошкент Давлат университетининг хўжалик ишлар бўйича проректори Владимир Алексеевич Беляев қабулхонасига келдик. У аспирантлар уйидаги барча камчиликлардан хабардор эканлигини айтиб, ўзини четга олмоқчи бўлди.

— Хоналарнинг исимаслигига биз эмас, шаҳар марказий котелнийси раҳбарлари жавобгар, — деди ўртоқ В. А. Беляев. — Уларга ўзим бир неча марта мурожаат қилдим... Қозонхоналарни шахсан бориб текширдим. Биз борганда ўт кўпроқ ёқилиб, сув кўпроқ иситилдими, хоналар бинойидек исиди. Кейин қанча уринмайлик, барибир нафи тегмади.

— Аспирантлар уйининг биронта ҳам газета, журналларга обуна бўлмаганлигига келсак, — сўзида давом этди проректор, — бу ишнинг менга заррача дахли йўқ. Касаба союз, комсомол ташкилотлари, қолаверса, партия ташкилоти бор. Аспирантлар Советининг раиси ўртоқ Абдуллаев нима қилиб юрибди у ерда?! Оммавий-сиёсий, тарбиявий ишлар билан шуғулланиш ана шуларнинг вазифаси.

Ўртоқ Беляевнинг сўнгги гапларида ҳам жон бор. Наҳотки «Аспирантлар уйи»да истиқомат қилувчи аҳли донишлар ўзаро ширин суҳбатлар, турли актуал темаларда мунозаралар, дўстлик кечалари ўтказиш, энг озода, тартибли ва тоза хоналар учун конкурс ўтказиш ва шуларга ўхшаш ишларни амалга оширишга қодир бўлишмаса?! Деворий газеталар чиқариш, якшанбалик уюштириб, ўзларига тегишли майдонни озода қилиб қўйишнинг уддасидан наҳотки чиқиша олмаса?! Модомики, спорт анжомлари бор экан, уларни бир хонада занглатиб, чиритиб қўймай, спорт майдончаси ташкил этсалар бўлмайдими?! Ҳаммаси уларнинг ғайрат ва ташаббусларига боғлиқ.

Биз «Аспирантлар уйи»га бу ердаги намуна бўларли ажойиб ишлар ҳақида газетхонларимизга ҳикоя қилиб бериш ниятида борган эдик. Бу ётоқхона тажрибасини шаҳримиздаги барча ётоқхоналарга намуна бўлар деб ният қилган эдик. Афсуски, иш биз ўйлагандек бўлиб чиқмади...

Балки бундан бир ой муқаддам «Аспирантлар уйи»даги ютуқ ва камчиликларни аниқлаш мақсадида иш бошлаган комиссия аъзолари: Иброҳим Магеррамович Мамедов (ТошДУ КПСС тарихи кафедраси ўқитувчиси), Абдурашид Ҳусанов (бухгалтер), Нина Александровна Вяткина (аспирантура мудири), Николай Андреевич Васин (маъмурий-хўжалик ходими), Маъмур Абдуллаев (аспирантлар уйи Советининг раиси) бу ерда ишларнинг юришиб кетишида бирор ёрдам берарлар, деган ниятдамиз.

М. ҲАКИМОВ.
У. ЮСУПОВ.
«Тошкент оқшоми» махсус мухбирлари.

Виктор ВИТКОВИЧ

ТОШКЕНТ МАКТУБЛАРИ

Кутубхонамизда Генрик Ибсеннинг эски танланган асарлари ҳам бор эди. Шаҳар мактабларининг «Бранд ми ёки Пер Гюнт?» деган темадаги мунозарасига тайёргарлик кўрдим. Мунозарага чиққан йигит-қизларнинг кўпчилиги тоғ чўққиларига интиладиган, агар вазият талаб этса ўзини қурбон этишга тайёр кучли шахс — Бранд тарафдори бўлишди. Мен ҳам сўзладим. Лекин Пер Гюнт тарафдори эдим. Хушчақчақликни ҳамма нарсадан устун қўярдим-да!

Мана ўша кутубхона... Пушкин номидаги кутобхона. Кирдим. Қотмадан келган ёшгина қиз бошини кўтариб, менга қаради:

— Кутубхонамизга ёзилмоқчимисиз?

— Йўқ... Шундай, ўзим. Бир вақтлар шу мактабда ўқиган эдим... Тошкентга келган эдим, бир кўриб кетай деб кирувдим...

— Марҳамат, ихтиёрингиз... — дедида қиз, китоб олгани келган йигит билан қизчага ўгирилди.

— Айтгандай... кутубхоналарингизнинг ташкил этилганига кўп вақт бўлганми?

Қиз менга ҳам папка, ҳам китобга ўхшаш нарсани узатди. Бу кутубхона тарихи экан. Машинкада ёзилган қоғозларга турли йилларда туширилган фотосуратлар ёпиштириб қўйилган.

Биринчи саҳифадан қуйидаги сўзларни ўқидим: «Бизнинг кутубхонамиз 1925 йилда ташкил этилган...»

«Қизгинам! Бироз чалкаштирибсизлар! Буни мен ташкил этган эдим! — (Қандай баландпарвоз сўзлар-а!) — Икки йилни ташлаб кетибсизлар!» — демоқчи бўлдиму, тилим бормади. Яна «Мақтанчоқ одам экан!» деб ўйламасин.

— Раҳмат, — китобни қайтариб бериб, чиқиб кетдим.

1964 йил 8 апрель.

Оқшом.

Шелковичний кўчасига боргунимча атроф қоронғулашиб қолди. Дарвозани тақиллатдим.

— Ким, кираверинг.

Кампир шунча ёшга кириб қолган, ёлғиз яшайдию, қўрқмайдия, деб ўйладим. Номимни айтаётганимда эшик очилди.

Меҳмон қилишга тараддудлана бошлади. Тетиклигини қаранг-а! Саксон эмас, ўн саккиз ёшдаги кишидай. Кўзлари қувноқ, ёш боқади. Ўтга қумғон қўйди. Стаканларда — хушбўй оч бинафша ранг сирень. Вазаларда — лолалар. Деворда Николай Леопольдовичнинг сурати.

Кампир ошхонада уймалашиб юрганда, мен стулдаги китобни олдим. «Евгения Корженевская чўққилигига ҳужум». Альбомга муаллиф Затуловскийнинг ўзи имзо чеккан. Яқинда юборганга ўхшайди.

(Давоми. Боши газетанинг 20, 21 январь сонларида).

Кўпчилик тошкентликлар Ўрта Осиёдаги энг баланд, Совет Иттифоқида эса тўртинчи (7105 м.) ўринни эгаллайдиган чўққини забт этган аёл шу шаҳарда яшашидан бехабарлар. Билганлари ҳам, асримизнинг бошларида ёки ўтган асрдами Евгения Корженевская деган хотин яшаган, десалар керак. Мен ҳам мактабда ўқиб юрган кезларимда Николай Леопольдовичнинг дарсида вақтнинг ҳисобини йўқотиб қўярдим.

У физикадан дарс берарди. Ўша бўронли йилларда география муаллимлари вақтинча ўз ишига қўйилмаган эди. Машҳур сайёҳ мактабда ўқитувчилик қилабошлаган. У география ўрнига физикадан дарс берар, физикадан дарс берардию, бизларни географияни севишга ўргатган эди.

У саёҳат қилиш иштиёқи билан нафас оларди. Шу сабабли физика дарсида Николай Леопольдович (у тоғда қоплон билан тўқнаш келиб қолгани учун бизлар уни ҳазиллашиб шундай деб атардик) ўзи сезмаган ҳолда Ўрта Осиёга қилган саёҳатларини ҳикоя қилиб кетарди.

САРЕЗ КЎЛИНИНГ ҚОРОВУЛИ

Бу кўл Помирнинг ҳамма хариталарида бор. Лекин, у 1911 йилгача хариталарда йўқ эди. Умуман бўлмаган.

Помир этакларида Усой қишлоғи бор. Аҳолиси қўй ва қўтослар боқади. Жунидан кийим-кечак тўқиб кийишади, терисидан — оёқларига чоруғ. Емишлари асосан — қўй гўшти, пишлоқ, сутдан иборат. Кечда гулхан атрофида ўтиришиб исинишар, зерикканларида Искандар Зулқарнайн афсоналаридан ҳикоя қилишарди. Улар ўзларини Искандар аскарларининг авлодидан ҳисоблардилар.

Тўсатдан даҳшатли зилзила бўлдию, сон-саноқсиз тошлар. Усой устига ёпирилиб тушди. Уй—ўтовларни йиқитиб, жарларга судраб кетди. Харсанглар тоғ дарёси — Мурғобнинг йўлини тўсиб қўйди. Усойлик хотинлар кўзаларда шу дарёдан сув олардилар. Фақат биргина усойлик қўшни Сарез қишлоғида меҳмонда бўлганлиги сабабли омон қолди.

Дарёнинг суви жуда тез кўтарилиб, тоғлар орасида улкан кўл пайдо бўлди. Унинг суви кундан-кун кўпайиб, атрофга ёйилиб борарди. Кўп қишлоқларнинг аҳолиси кўчкўлонини кўтариб, бошқа жойларга кетди. Кўл даҳшатли равишда «шишиб» бораверди. У бир кун эмас бир кун тоғдан тошиб, Бартанг ва Панж қирғоқларини ювиб, Термизгача ёпирилиб бориш эҳтимоли туғилди. Бу ҳол 1913 йилда Сарезга кичикроқ экспедиция юборишни тақозо этди.

Экспедиция тоғ-тошларни текшириб, бу жой ҳар қанча сувни ҳам кафтида кўтариб тура олади, мустаҳкам, ҳар қандай зўр оқимга ҳам бардош беради, деган қарорга келди. Вақт бу хулосанинг тўғрилигини тасдиқлади: Сарез кўли ҳозир ҳам бор.

(Давоми бор).

Сиз суратда кўриб турган бу йигит қозоғистонлик қурувчи Анатолийдир. У бошқа Тошкент бунёдкорлари каби шаҳримизда улкан бинолар қуриш учун келган.

Суратда: Анатолий Владимировцев.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

1940 ЙИЛ

24 ФЕВРАЛЬ—Тошкент область Бекобод районн колхозчилари узунлиги 21,5 километрлик Уртуқли канали қурилишини бошладилар.

24 ФЕВРАЛЬ—«Тошкент канали» газетасининг биринчи сони чиқди.

25 ФЕВРАЛЬ—Каттақўрғон сув омбори қурилиши бошланди. Бухоро ва Самарқанд областларининг колхозчиларидан 100 мингга яқин киши канал кавлашга чиқди.

1 МАРТ — Хўжайли ва Қўнғирот районларининг 9 мингдан зиёд колхозчилари Қорақалпоғистонда энг йирик каналлардан бири — Ленинябь-Суэли каналини узайтириш ва чуқурлаштириш ишларини бошладилар.

1 МАРТ — Қорақалпоғистонда В. И. Ленин номли канал қурилишининг иккинчи навбати бошланди. 42 мингдан зиёд колхозчи канал кавлаш учун чиқди.

5 МАРТ—Хоразмда Тошсоқа канали қурилиши билан боғлиқ бўлган оммавий ишлар бошланди.

5 МАРТ—«Тошсоқа канали» номли газетанинг рус ва ўзбек тилларида биринчи сони чиқди. «Тошсоқа канали» Хоразм тарихида биринчи рус газетасидир.

5 МАРТ —Шу куни Ўзбекистоннинг йирик ирригация қурилишлари бўлган Шимолий ва Жанубий Фарғона каналлари, Тошкент канали, Каттақўрғон сув омбори қурилишларига 251 245 киши ишга чиқди. Улар кучи билан бир кунда 651 196 кубометр тупроқ қазилди.

12—16 МАРТ — Ўзбекистон Коммунистик (большевиклар) партиясининг IX съезди бўлиб ўтди.

10 АПРЕЛЬ — Тошкент канали қурилишида ер кавлаш ишлари тугалланди. 4 миллион кубометрдан зиёд тупроқ қазиб чиқарилди.

1 МАЙ — Кичик Тошкент темир йўли фойдаланишга топширилди.

2 МАЙ — Тошкентда, Комсомол кўлида Ўзбекистонда биринчи «Динамо» сув станцияси очилди.

5—8 МАЙ — Тошкентда Ўзбекистон ССР биринчи чақириқ Олий Советининг III сессияси бўлиб ўтди.

8 МАЙ — Ўзбекистон ССР Олий Советининг III сессияси ўзбек ёзувида лотинлаштирилган графикадан рус графикаси асос қилиб олинган янги ўзбек алфавитига кўчиш ҳақида Қонун қабул қилди.

18 ИЮНЬ — Тошкентда Шумилов шаҳарчасида боғ-кўл очилди.

23—27 ИЮНЬ — Ўзбекистонда халқ маорифи ташкилотчилари ва ўқитувчиларининг республика биринчи съезди бўлиб ўтди. Съезд халқ маорифининг аҳволини муҳокама қилди ва Ўзбекистонда умумий мажбурий ўрта таълимни жорий этиш билан боғлиқ бўлган масалаларни қараб чиқди.

27 ИЮНЬ — Марғилон яқинидаги Толмазор қишлоғида Жанубий Фарғона каналига тантанали равишда сув қўйилди.

1 ИЮЛЬ — Тошкентда болалар ижоди республика олимпиадаси очилди.

1—10 ИЮЛЬ — Тошкентда Бутуниттифоқ болалар ижоди олимпиадасига бағишланган болалар кинофестивали ўтказилди.

5 ИЮЛЬ — Тошкентда олимлар уйида халқ амалий санъати усталари тайёрлаган бадиий буюмларнинг республика кўргазмаси очилди.

6 — ИЮЛЬ — Тошкентда ёш рассомлар, ҳайкалтарошлар, техниклар ва табиатшуносларнинг биринчи республика виставкаси очилди. Бу виставкада Ўзбекистоннинг турли районларидан 4 мингга яқин экспонат намойиш қилинди.

16—19 ИЮЛЬ — Тошкентда мактаб ўқувчиларининг иккинчи республика спартакиадаси бўлиб ўтди.

18 ИЮЛЬ— Ўзбекистон Давлат опера ва балет театрида янги ўзбек операси «Лайли ва Мажнун»нинг премьераси бўлди. (Р. М. Глиэр, Т. Содиқов музикаси, Хуршид либреттоси).

19 ИЮЛЬ — Тошкент канали очилди.

25 ИЮЛЬ — Фарғона водийсининг шимолий районларида Шимолий Фарғона каналининг ишга туширилиши муносабати билан катта халқ сайиллари бўлиб ўтди.

Адабиёт саҳифаси

„ЁНАР ДАРЁ“ ҲАҚИДА УЧ-ТЎРТ ОҒИЗ СЎЗ.
Кичкинтойлар учун жажжи ҳикоялар, шеърлар...
МУҲАББАТ МАДҲЛАРИ.

ҚАЛБ ШАЛОЛАСИ

Юраккинам лол этиб менинг
Кимни севдинг, кимни, айт,
ахир?!
Сололмадим измимга сени,
Айт, айтақол, ахир, бу не сир?

* * *

О.., юрагим, менинг юрагим,
Бевафони, этма ихтиёр,
Ундай бўлса, йўқдир керагинг,
Этолмасанг мени бахтиёр.

* * *

О .·. юлдузлар, чақноқ
юлдузлар,
Ёр кўзидек жон олиб сизлар,
Нени сўйлаб, не айтмоқчисиз!
Ёки қалбим ўйнатмоқчисиз?!

Тўхтахон ТОШЕВА.

МИЛИЦИОНЕР

Бўралаб ёғар қор, йўлда
учар қор,
Қаддини буколмас
чирсиллаган қиш.
Постида туради ҳамиша
ҳушёр,
Қалбини қопламас шубҳа
ё ташвиш.
Тошкентим чўкканда сокин
уйқуга,
Минг кўз бўлиб юртин юрар
қўриқлаб.
Сира учрамайди ғафлат
уқуга,
Адашганга берар
йўлу-йўриқлар.
У ҳам ўз постида чайир бир
солдат,
Халқим кўрганида
фахрланиб дер:
— Элим фароғатин қўриқлар
ҳар вақт
Оддий старшина —
милиционер!

С. УМАРОВ.

КИТОБХОНЛАР КИТОБ ҲАҚИДА

ОЛОВКОРЛАР ҚИССАСИ

Ҳаким Назир — болаларнинг севимли ёзувчиси. У кичик ва ўрта ёшдаги болаларга «Ёнар дарё» деган повестини совға қилди.

Повестнинг асосий мундарижасини икки нарса — биринчидан, Бухоро газ қурувчиларининг қизғин ҳаёти ва мардона меҳнати, иккинчидан, аҳлоқ проблемалари: бола тарбияси, ота-она бурчи ташкил этади.

Дамир — асардаги марказий образ. У ўзига хос характерга эга: тиниб-тинчимас, қайсар, ўзбошимча бола. Аммо ақлли, ҳушёр, ҳавасманд. Ўзи қизиққан нарсаларга етишишда астойдил ҳаракат қилади. Йиғлаш ва гердайишни ёмон кўради.

Дамирдаги салбий хусусиятлар қанчалик кўрсатилмасин, барибир, китобхон уни асар бошидаёқ севиб қолади. Уни ақлли, дилкаш бола деб танийди, ҳаёти, тақдири билан қизиқади.

Ёзувчи болалар ҳаёти, психологиясини ниҳоятда яхши билади, уларнинг ички дунёсини қизиқарли эпизодларда моҳирлик билан очади. Бир мисол: Дамир Султоннинг «ада» бўлишини эшитиб, «худди электр токи ургандай» бўшашиб кетади. Алам, изтироб чекади. Лекин бола-да! Нима ҳам қилолсин. Иккиланади: «Йўқ, бўлмайди», деб айтсачи? Буьим хафа бўлмасмикин?» — деб ўйлайди у. Ўйлайверганидан унинг мияси «ари инидай ғувуллаб кетади». Ниҳоят, шундай ҳол юзага келадики, Дамир «янги одам»ни таний бошлайди. Унда ўз отасидаги кўп яхши одат ва ёқимли хусусиятларни кўради.

Дамир кўпгина қийинчиликларга бардош бериб, «ада»сини излаб, саҳрога учиб келади. Газкайнарни кузатади.

Асарда Бўрон, Қўлдош каби болалар образи анча бўртиб туради. Ҳусусан, Бўрон муваффақиятли чиққан кўринади.

Бўрон ақлли, одобли, меҳнатсевар, ростгўй, «ёмон гапни кечиролмайдиган», ҳалол, раҳмдил бола. Ёзувчи Бўрон образини муҳаббат билан ёритган.

Муаллиф қиссада катталар образини яратишга ҳам алоҳида эътибор берган. Асарнинг иккинчи бўлимида қарийб ҳар бир образ қизғин ҳаёт ичида, меҳнат жараёнида, ҳамжиҳатлик ва ҳаракатда тасвирланади.

Одамлар деб, ўн йил саҳро кезиб, уни илма-тешик қилиб юборган, бироқ оқибатда қум бўрони ютиб юборган геолог олим Ғаниев ҳақидаги ҳикоя, урушда Будённий армиясида хизмат қилиб, бир оёғини йўқотган, эндиликда тинч меҳнат билан шуғулланаётган қаҳрамон Чўпонбобо, кимсасиз Арслонов, ўз касбининг санъаткори, қувноқ, қизиқчи инженер йигит Али чемпион, турли миллат вакиллари — катта механик Вася ва экскаваторчи-шофёр Мамед ва бошқалар ўқувчиларни ҳаяжонга солади ва уларга қаттиқ таъсир этиб, ўчмас из қолдиради.

Ёзувчи шахсий бойлик орттириш мақсадида газ қурилишига илашиб борган, жамиятимизга доғ туширувчи айрим кишилар типини Тоға образида кўрсатади. Тоға қув, айёр, мунофиқ, «қўшоқнинг ичида бўшоқ бўлиб юрадиган одам». Аммо Султон Арслонов Тоғадаги иллатларга қарши сабр-тоқат билан курашади. Маънавий гўзаллиги, одамийлиги билан шахсий намуна бўлади, Тоғага таъсир кўрсатади. Ниҳоят, Тоға ўз хатоларига иқрор бўлиб, тавба қилади.

Автор етилган проблемаларни, кишини ўйлатиб қўядиган воқеаларни, ҳаётдаги нуқсонларни дадил кўтаради ва буларни бутун мураккаблиги билан болалар онгига етиб борадиган қилиб ифодалайди. Кичкинтойларни яхши билан ёмонни ажратишга, илғорлардан ўрнак олиб, уларга эргашишга чақиради.

Повестнинг сюжет ва композицияси, умуман, дуруст ишланган. Асар йигирма бобдан иборат бўлиб, воқеалар бир-бирига боғланган ҳолда ривожланиб боради. Автор китобнинг ўқимишли бўлишини таъминлаш учун исм, сарлавҳа, ном, ўйин кабилар танлашга ҳам эътибор берган, бадиий тасвир воситаларидан унумли ва ўринли фойдаланган. Воқеалар бошдан оёқ қаҳрамон тилидан баён этила. Психологик ҳолатлар, гўзал тасвирлар, жонли портретлар учрайди. Фольклорга ҳос юмористик руҳ сезилиб туради.

Ёзувчи фольклор материалларидан унумли фойдаланган: ҳазил, чистон, кесатиқ, болалар муҳитига хос қилиқлар билан бир қаторда, ўрнини топиб ишлатилган халқ мақоллари ҳам кўплаб учрайди.

Аммо сюжет қуриш, характерлар яратиш, бадиийликда камчиликлар йўқ эмас. Хира, нурсиз, бир-бирига зид ўринлар, ортиқча баёнлар учрайди.

Дамир асарда бора-бора пассивлашиб кетади. Сулаймоннинг: «Саҳро сенга ёқдими?» — деган саволига Дамирнинг жавоб беролмаслиги китобхонни ранжитади, холос. Султон амаки образи ортиқ даражада бўрттириб юборилганга ўхшайди. Унинг саломатлиги ёмонлиги ва врачларнинг таъқиқлашига қарамай, оғир меҳнат гирдобига ташлаб юборилгани ишончсиз чиққан.

Синф раҳбари образи эса четда қолган. Ундан, шунингдек, Солиҳ, Нодировалардан мактаб билан оила муносабатини кенгроқ кўрсатиш учун фойдаланиш мумкин эди.

Бу камчиликларга қарамай, «Ёнар дарё» повести болалар адабиётида газ ва унинг заҳматкашлари тўғрисида яратилган биринчи йирик асар бўлиши билан ғоят қимматлидир.

Абдуғани АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон ССР Педагогика фанлари илмий-текшириш институтининг аспиранти.

УЧРАШУВ

Сен-ла шодон учрашганимда
Яшнаб кетар кўнглим
баҳори,
Ўз-ўзидан олов танимда
Жаранглайди оташ қалб
тори.
Ҳеч теримга сиғмай кетаман.
Гўё сен-у, мен бор оламда.
Яшириб ҳам сендан нетаман,
Бу ҳисларки, бўлар одамда.
Ҳижолари дук-дук урарак,
Юрагимда туғилар шўх байт.
Ишқинг билан ёнган бу юрак
Висолингда жим турарми,
айт?!

* * *

Қачонлардир одам олов,
Ўтни кашф этган.
Тарихимиз ўтмишимиз
Бунга бир гувоҳ.
Тафаккури, ақли уни
Зафарга элтган.

М. ТУРОБОВ.

ЯХНА ЧОЙ

Йўлим узоқ-усиз не маъно?
Шу йўллардан баъзида ҳориб—
Уйга қайтсам, бўлиб парвона:
— Ма, яхна чой ич,—дейсиз,
она!

Дўстларим бор —ҳаммаси
улфат,

Нега гоҳо улардан ранжиб—
Уйга қайтсам, тарқалар кулфат,
— Ма, яхна чой,—десангиз
фақат.

Лекин бир кун ўртади санам,
Дил мулкини вайрон айлади.
Шундан бери юракда алам..
— Ма, яхна чой, ич,— дейсиз
онам!..

Оҳ, яхна чой, яхна чой!
Кўпми яхна чой!..

Й. АҲМЕДОВ.

ҚИШЛОҚ

(Достондан парча)

Сени қаттиқ севганим бор. О, бу муҳаббат,
Дерсан, қайдан келди сенга ўғлим Муҳаммад!
Билган борми яралганин қайдин бу олам!
Андоқ билмам, недан бўлди менда ҳислар
жам.

Биламанким, юрагимда туғён беқарор,
Ўтдан чўққа урар ўзин такрору такрор.
Шунда, севги заҳматидан ўгирмакка юз
Жон-жаҳдим-ла уринаман ва лекин, афсус..
Қаттиқ севмоқ фожелигин билмасмидим ё!
Бироқ шафқат деганн ҳам боқмайди қиё.
Ҳа, табиат сенга бермиш беназир чирой;
Ёнда-нилий ҳошияли бир ҳовлиқма сой,
Теварагинг — кигоҳга тенг ялангоч олам,
Шип-шийдам чўл ёлғизликдан қоврилар бирам.
Она қишлоқ, қандай қилиб сени севмайин!
Лекин бордир бунда аччиқ ҳақиқат тайин.
Мангуликка севгим сақлаб қолмоғим гумон,
Наки севги, ҳатто умид, ҳаттоки имон...
Шовқин ичра йўлга чиққан жанжалкаш дарё,
Денгиз қадар суронини сақлолмас асло.
Бир маҳаллар кўҳли эди яйдоқ далалар,
Чиллик-даста ўйнар эдик ҳамма болалар.
Барчамизга ҳуш ёқарди райҳоний осмон,
Зор кутардик полизларга келишин хазон.
Хазанаклар териб емак шарафли ва соз!
Кўчаларда тупроқни ҳам айламак эъзоз!
Бугун эса укаларим юмуш ила банд,
Бош қашувга қўли тегмас катталар монанд:
Бекинмачоқ, чиллик, бари уларга ордай,
Бошларида худди дунё ташвиши бордай.
Бу даҳр аро орзулардан ҳаёт битаркан,
Инсон бир кун этагини қоқиб кетаркан,
Бир-бир кўздан кечирару жаҳон саройин,
Эрта келмиш авлодини ўйлайди доим.
Шаҳар кўрдим, ақлим кирди, бордир
мақсадим,
Шу мақсадим ҳаётимга мезон атадим:
Ки, набирам етти қават осмон тагида,
Қишлоғимнинг сукунатли, маъсум бағрида,
Тўйиб-тўйиб нафас олса, кўзи кўрмай нам,
Сеҳр ичра барқ уриб ётса гуногун олам!
Элас-элас хотирлайди бизнинг ёш насл,
Дайдимасдан далаларда заъфарон фасл —
Қишлоқ аро тўй-маърака айланганини,
Эл тарафга шодмонлик шайланганини.
Тўйхонага оқар шунда ёшу-қари жам.
Кулгулардан яралгандай гўё бу олам,
Сафо этар, то тонг саҳар бўғдойранг юзлар,
Қарсаклардан ухлай олмас кўкда юлдузлар!
О, қишлоқи базмларни кўролмаган жон
Бу дунёга келмапти ҳеч, десалар ишон!
Мен хаёлкаш кечаларинг қўмсадим яна;
Мен дайдингни, балки, кутган эмассан она!
Бироқ оддий ҳикмат борким, қайтса боласи,
Қучоқ очмоқ-оназорнинг ёлғиз чораси!
О, сен томон тахт равон йўллар тушибди!
Карнайлардан савти-наво кўкка учибди!
Гапнинг рости, шовқинингни истамас эрдим,
Шовқинингга омад берсин, нима ҳам дердим.
Ахир бугун ақл билан яшамоқ керак,
Юрак билан яшамоқни истамас юрак.

Муҳаммад Али.
1966, Октябрь.

ТЎЛҚИН

Мен қайтмайман асло
тўлқиндан,
Шиддатидан эсанкираш йўқ.
Юрак чиқай деса-да қиндан
Ҳаёт учун усиз кураш йўқ.
Ҳаёт!
Тўлқин! Соғлом инсонга!
Икки қанот — юксалишида.

Улар сингиб кетганки қонга,
Жонни тишлаб турар тишида.
Ҳаёт учун тўлқин билан мен
Олишаман, яшайман токи,
Тўлқин каби майли олмай тин
Тўлқин бўлиб қолай ҳаттоки.

Омон АКРАМОВ.

МЕНИНГ ИШИМ

Менинг ишим кўп,
Ғайрат қилиб хўп,
Артдим жавонни,
Каравот, ромни.
Уй йиғиштирдим,
Ҳовли супирдим.
Ишим билинмас,
Кўзга илинмас.
Нор дер: — Нуриддин
Нима иш қилдинг!
— Қилдим анча иш —
Ойимга юмуш.
Ишларим бироқ
Кўринмас, ўртоқ.
Кўринмаса ҳам,
Билинмаса ҳам,
Кўринсин ҳар ёқ —
Озода ҳар чоқ.

Рауф ТОЛИПОВ.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ УЧУН

„Р“
ҲИКОЯ

Наргиз уч ёшга тўлган. Ҳамма нарсага ақли етади ҳамма нарсани бийрон қилиб гапиради-ю, «Р» ни айтолмайди. Рустам синглиси Наргизга ҳар куни «Р» дейишни ўргатишга уринади.

— «Р» дегин, — дейди Рустам.

— «Л» — дейди Наргиз.

— Арра, — дегинчи.

— Алла...

Акаси жуда қийнаб юборса Наргиз тўрсайиб олиб, жавоб бермайди.

Наргиз бугун яслидан ойиси билан келганда Рустам адасига мактабда «У» ҳарфини ўрганишганини гапириб бераётган экан. У синглисини кўрибоқ ойисидан:

— Ойи, Толибларникига чиқиб ўйнаб келсак майлими?— деб сўради.

—Наргиз чиқмай қўяқолсин, яслида ўйнаб чарчагандир,— деди ойиси.

— Ойи, чалчамадим, ухладим... — деди Наргиз акаси билан бирга ўйнашга шошилиб.

— Майли, чиқаколинглар.

Рустам билан Наргиз суюнишиб, қўл ушлашганча кўчага чиқишди, кичкина ариқчадан хатлаб ўтиб, Толибларникига киришди.

Болалар ўйнасин деб, Толибнинг адаси ҳовлининг бир четига қум тўктириб қўйган. Аввал учовлан қум ўйнашди. Кейин Рустам билан Толиб қайиқча ясашга урнниш-ди. Наргиз ёлғиз ўзи ўйнаб зерикди ва анчагача болаларнинг ўйинига қараб ўтирди. Сўнг индамасдан кўчага чиқди, ариқчадан сакраб ўтишга қўрқиб, кечиб ўтмоқчи бўлди ва чап оёғини жилдираб оқаётган сув четига қўйди. Энди ўнг оёғини кўтарган эдики, сирғаниб кетиб йиқилиб тушди, кўйлаги ҳўл бўлди. Наргиз йиқилган учун эмас, кўйлаги ҳўл бўлганлигини кўриб йиғлаб юборди. Ойиси ҳам, Рустам билан Толиб ҳам унинг йиғисини эшитиб югуриб чиқишди.

Ойиси Наргизни юпатар экан, Рустамга:

— Уйга кир, бурчакка бориб тур, бирга ўйнаймиз деб олиб чиқиб уканга қарамабсан,— деди.

Ойиси овқат қилиш учун карам тўғраганда ўзагини олиб қўйган экан. Наргиз турп мазасини берадиган ўзакни бурчакда зериқиб турган акасининг олдига олиб борди.

— Ака, ма, калам, шилин.

— Калам эмас, карам.

— Калам.

— Карр—р—рам—дегин

— Кал—л—лам.

— Каллам эмас, карам!

Акаси Наргизга «Р»ни айттираман деб шунча уринди бўлмади. Ойиси буғ чиқиб турган сергўшт карам шўрвани косаларга қўйиб, стол устига қўйди.

— Кел, Наргиз, овқатингни ичиб ол.

— Лустам ҳам келсинми?

— Ҳа, келақол, Рустам. Синглингни ўйнатгани олиб чиққанингдан кейин у билан ўйнагинда. Бирор жойи майиб бўлса нима қилардинг?

— Энди доим бирга ўйнаймиз,— деб ваъда берди Рустам. Кейин Наргизнинг ёнига ўтириб шўрва ича бошлади. Ойиси эса болаларига қараб туриб, мийиғида кулиб қўйди.

Икки кундан кейин Наргиз яслидан кела солиб Рустамнинг олдига югурди.

— Карам! Ака, карам! — деди у Рустамнинг қўлини ушлаб.

— Қани, қанақа карам? — деди Рустам ҳайрон бўлиб.

— Кар—р — рам! Ар—ра! — деди Наргиз.

Рустам синглисининг нима демоқчи бўлганини энди тушунди.

— Қачон ўрганволдинг? — деб сўради акаси.

— Бугун, яслида, опам ўр—ргатилла, — деди Наргиз севиниб.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

ЕЛКАНЛИ КЕМАМ

Ҳой, елканли
кемачам,
Тағин узоққа кетма!
Нарида шалола бор,
Ундан яхшилик кутма!
Менга қулоқ солмади:
Ўз йўлидан қолмади.
Шалола кемачамни
Пастликка улоқтирди.
Тўлқини билан саваб,
Сув остига ботирди.
Йиртилди ҳўл бўлиб у
Қулоқсизнинг ҳоли шу

Ҳабиб РАҲМАТ.

БОҒЧА

Боғчамиз жуда
кўркам,
Боғи мевазор.
Биз кичиклар ўсамиз
Унда беозор.
Қандай ширин,
ажойиб —
Бахтиёр ёшлик.
Доимо кўнгилимизда
Севинч ва шодлик.

ХОНАДА БАҲОР

Синфдошим Норқўзи,
Роса эпчил-да, ўзи.
Тарқатди кеча хабар:
— Келди хонага
баҳор.
Қани, қани юринглар,
Баҳоржонни
кўринглар!
Наҳот шу гап рост
бўлса,
Қиш чоғи баҳор
келса!!
Дарсхонасига кирдик,
Тувакда гуллар
кўрдик.
Чаман-чаман очилган,
Ҳиди ҳар ён сочилган.
Гулчи экан бизнинг
Нор,
Гуллар келтирган
баҳор.

Т. КАРИМОВ.

ТЎРТЛИКЛАР

Чаманда баҳор гул пайдо
қилибди,
Кўнгилни шу гулга шайдо
қилибди.
Ҳаёт бахш этсин деб азиз
гулшанга
Меҳрини мавж урган дарё
қилибди.

* * *

Тоза гул битаркан қайси
гулшанда,
Булбуллар чарх урар ўша
чаманда.
Қизи бор уйларнинг
айрилмарига
Шу боисдан совчи тинмас
чамамда.

* * *

Оламни кузатиб борса дамо-дам
Шунча чуқур билим олади одам.
Билим ошган сайин англайсан
олам,
Ойдин ва қоронғу томонин ҳар
дам.

Мўмин АБДУРАСУЛЕВ.

Оқшом кўкка узоқ тикилдим,
Тепамда порларди сенинг
юлдузинг.
Кошкийди жонгинам бошимда
ҳар вақт,
У ёруғ юлдузмас, турсанг
сен ўзинг!

* * *

Юрагим, юрагим мен сенга
иқрор,
Дунёда кўргансан аҳли-риёни...
Мулзам ё лол бўлиб қолсанг-да
гоҳо
Меҳнатдан топгансан, асл
маънони.

* * *

Мен шуҳрат истамайман, йўқ,
Шуҳратпараст эмасман, асло.
Меҳнатимдан элнинг кўнгли
тўқ —
Бўлган куним, шуҳратдан аъло.

Шамси ОДИЛОВ.

МАСАЛЛАР

КЎРШАПАЛАКНИНГ БУЙРУҒИ

Кўршапалак барча қушга
Бошлиқ бўлиб қолибди.
Шу куниёқ жамики қуш
Ундан буйруқ олибди:
— Кундуз ухланг,
Тунда учинг.
Шудир гапнинг қисқаси...
Ўқувчим, нима экан
Масалнинг хулосаси?

ШИКОЯТЧИ ХЎРОЗ

Товуқлардан қилиб шикоят,
Хўроз борди Тулки ёнига.
Тулки эса шу он Хўрозни
Бўяб қўйди қизил қонига.

Абдумутал ТУРСУНОВ.

МУҲАББАТНИНГ БУВИСИ

ШИНГИЛ ҲИКОЯ

Менинг шундоққина ён қўшним. — Ойша буви меҳрибон, раҳмдил, юмшоқ аёл. У болаларни жуда яхши кўради.

Бир куни бувининг набираси Муҳаббат катта бўлиб мактабга борадиган бўлди.

— Кўчада юрганингда эҳтиёт бўл, тағин отарава босиб олмасин. Кўча четидан бориб, четдан келгин, — деб тайинлагани-тайинлаган эди набирасига.

Муҳаббат портфелини кўтариб кўча четига ўтиб олмагунча Ойша буви уни кузатиб турарди. Ҳар гал, ҳар куни шу гапни тайинлардн буви набираси Муҳаббатга.

Буви аллақачон вафот этиб кетган бўлса ҳам унинг гаплари менинг ҳам қулоқларимдан кетмайди. Кўчага чиқдим дегунча, дарров қўшнимиз Ойша бувини эслайман.

Бир куни эрталаб, шошилиб ишга кетаётсам, Ойша бувининг еттинчи синфда ўқийдиган Муҳаббат деган набираси кенжа укаси Илёсни боғчага кузатиб қўймоқда.

— Кўчада юрганингда эҳтиёт бўл, тағин машина, троллейбус, босиб олмасин. Ўнг томондаги йўлкадан бориб, келишингда ҳам ўнг томондан келгин, хўпми? — дея тайинламоқда. Кичкина Илёс ҳам «хўп, хўп» дегандек бошини қимирлатиб кўча четига ўтиб олди-да, қўлини силкитиб опаси билан хайрлашди. Шундан кейингина Муҳаббат хотиржам бўлиб уйига кириб кетди.

Билдимки, Муҳаббат бувисининг гапларини қулоғига қуйиб олибди. Яхши одамнинг ўзи йўқ бўлса ҳам, унинг гаплари ўлмас экан.

Собит ҒАФУРОВ.

«ТАСС ФОТО—66» ВИСТАВКАСИДА

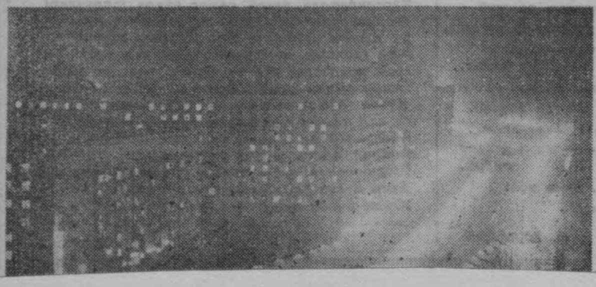

СУРИЯ ВА ЛИВАН БЎЙЛАБ

Спорт

СССР олимпиада терма командасининг ўйинчиси Эркин АБДУРАИМОВ ҳикоя қилади

СССР олимпиада терма командаси 1966 йилнинг охирида ўртоқлик учрашувларида иштирок этиш учун Голландия, Мексика, Куба мамлакатларига бориши керак эди. Сочидаги бир ҳафталик ўқув машғулотларидан сўнг ҳаммамиз Москвага йиғилдик. Лекин об-ҳавонинг инжиқлиги натижасида аэропортда бир неча кун қолиб кетдик. Бунинг натижасида планларимиз ҳам ўзгарди. Энди Сурия ва Ливан мамлакатларига борадиган бўлдик.

Урушадзе, Кудасов, Левченко, Круликовский, Аничкин, Савостиков Мунтян, Илиади, Абдураимов, Федотов, Еськов, Варга, Пилипчук, Хуцишвили каби футболчилар ҳамда тренерлар тушган ҳаво лайнери Сурия пойтахти Дамашққа қўнди. Бизларни Сурия футбол федерациясининг аъзолари, Совет Иттифоқи элчихонасининг ходимлари ҳамда журналистлар кутиб олишди.

Биринчи учрашувимиз Сурия кубогининг эгаси «Полиция» командаси билан бўлди. Уйиндан олдин, тренерларимизнинг кўрсатмасига мувофиқ, ўттиз минутлик машқ (тўпсиз) ўтказдик. Уйинни эса жуда аҳиллик билан бошладик. Дастлабки минутлардаёқ Федотов ҳисобни очди. Кейинчалик Еськов, Пилипчук, Аничкин ва Мунтян биттадан тўп киритишди. Футболчиларимиз 5:0 ҳисобида ғолиб чиқишди. Мен учун шуниси қувонарлики, шу тўплардан учтасини шерикларимга тўп узатганимдан сўнг гол киритилди.

Иккинчи ўйинда биз Сурия чемпиони «Аҳли» командаси (Халан шаҳри)нинг меҳмони бўлдик. Бу сафар йигитларимиз майдон эгаларининг дарвозасига тўртта жавобсиз тўп киритдилар. Халаннинг Дашнақ районни командасини эса 3:0 ҳисобида енгдик. Шундай қилиб Сурияда уч ўйин ўтказиб, уларнинг барчасида ғолиб чиқдик.

Ливан пойтахти Байрутдаги 80 минг киши сиғадиган марказий стадионда Ливан чемпиони «Мазра» командаси билан учрашдик. Уйинчиларимиз ҳамжиҳатлик билан ўйнаб, 10:0 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Мен бу ўйинда учта тўп киритишга муваффақ бўлдим. «Ресинг», «Сафа» ва «Хоментмен» командаларидан ташкил топган терма команда билан ҳам беллашдик. Бу қизиқарли ўтган учрашув 4:0 ҳисобида бизнинг фойдамизга ҳал бўлди.

Ниҳоят, ҳал қилувчи охирги матчда Ливан терма командаси («Мазра», «Хоментмен», «Сафа» ва «Ресинг» командаларидан тузилган) билан куч синашдик. Учрашувнинг биринчи ярмида ҳисоб 1:1 эди. Учрашувнинг иккинчи ярмида ўйинчиларимиз комбинацион ва чиройли ўйин кўрсатиб, рақиб дарвозасини беш марта ишғол этдилар. Ҳисоб 6:1. Бу учрашувда рақиб дарвозасини мен бир марта нишонга олдим.

Шундай қилиб совет футболчилари Сурия ва Ливандаги учрашувларда умумий 32:1 ҳисобида ғолиб чиқдилар.

Бу дўстона мамлакатларнинг меҳнаткашлари совет футболчиларини шоду-хуррамлик билан кутиб олди. Стадионлар эса футбол шинавандалари билан ҳар бир учрашувда гавжум бўларди. Мен бу мамлакатларда Фаруқ Доппид ва Ваул Аққад каби футболчилар билан дўстлашиб олдим. Ваул Аққад футбол бўйича Суриянинг 1966 йилги энг кучли ўйинчиси бўлиб, футбол мактабида тренерлик қилар экан. У мени мактабга таклиф этди. Мен ёш араб футболчилари билан бир неча машғулотлар ўтказдим. Бунда Узбекистон Давлат физкультура институтидан олган билимларим менга жуда фойда берди.

Учрашувлар давомида командамиздаги камчиликлар кўзга ташланди. Ҳимоя линиямиз мустаҳкам бўлган ҳолда, ҳужумчиларимиз баъзи бир хатоларга йўл қўйдилар. Яъни ҳал қилувчи дақиқаларда шошиб қолиш, рақиб дарвозасини тўғри нишонга ололмаслик каби камчиликлар кўзга ташланди...

Бош тренерлар командага яна бир неча чарм тўп усталарини олишни мўлжаллаяпти. Булар орасида Н. Осьянин («Спартак» — Москва), А. Иванов (АСК—Ростов), С. Кутивадзе («Торпедо» — Кутаиси) ва бизнинг ҳамшаҳаримиз Г. Красницкийлар бор.

Икки Шарқ мамлакати бўйлаб ўтказилган турнирдан сўнг Москвага қайтдик. 10 февралда эса халқаро турнирда иштирок этиш учун Япония ва Мексикага жўнаб кетишни мўлжаллаяпмиз.

ШАХМАТ ОЛАМИДА

Спорт

Аёллар ўртасидаги 1966 йил мамлакат чемпионати кеч кузда Киев шаҳрида ўтказилиб, унда 20 киши иштирок этди. Охирги учрашувларни ниҳоятда кескинлик билан давом эттирган грузиялик 17 яшар студент қиз Нана Александрия олтин медалга сазовор бўлди. Бу ўзига хос рекорддир! Шу вақтгача сира бундай воқеа юз бермаган эди. Жаҳон чемпиони Нона Гаприндашвилининг ҳамшаҳари Нана келгусида унга арзигудек рақиб бўлмоқчи. Чемпионларнинг кўпчилиги тбилисилик шахматчилар бўлиб қолгани ҳаммани таажжубга соляпти. Ҳа, Тигран Петросян ҳам ўз ижодий йўлини шу шаҳарда бошлаган.

* * *

Ҳозир ана шу чемпионлар юрти — Тбилисида навбатдаги СССР биринчилиги давом этяпти. Унда 12 гроссмейстер ва 9 кучли спорт мастерлари ўзаро куч синашмоқдалар. Мусобақанинг ярмидан сўнг жаҳонга машҳур гроссмейстерлар қатори халқаро мастерлар А. Лейн, А. Гипслис ва бошқалар ҳам пешқадамлик қилмоқдалар.

Бу йилги чемпионат жаҳон биринчилиги учун ўтадиган навбатдаги мусобақаларнинг бир бўлаги ҳамдир. Халқаро шахмат федерацияси ишлаб чиққан шартларга кўра, ушбу чемпионатда биринчи тўрт ўринни эгаллаганлар шу йилнинг кузида Тунисда ўтказиладиган зоналараро турнирда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўладилар. Шунинг учун ҳам қатнашчилар ўртасидаги шиддатли олишувлар тобора авжига чиқмоқда.

Маълумки, бу йил ёзда Москвада СССР халқлари IV спартакиадаси бўлади. Унда шахматчилар ҳам ўзаро куч синашадилар. Ўзбекистон спортчилари олдига спартакиадада биринчи олтиликка киришдек масъулиятли ва шарафли вазифа қўйилган.

Шу мақсадда республика катталар ва ёшлар командалари қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Спартакиадагача бир неча кучли командалар билан контроль учрашувлар ўтказиш, ўқув-тренировкаларни кучайтириш, жисмоний тайёргарликка ҳам эътибор бериш кўзда тутилган.

Бу йил СССР шахматчиларининг биринчи фестивали ўтказилади. Бунда миллионлаб ҳаваскорлар иштирок этадилар. Ҳозир жойларда оммавий мусобақалар давом этяпти. Кейин район, шаҳар, область, республика ва Иттифоқ биринчилиги учун мусобақалар бўлади.

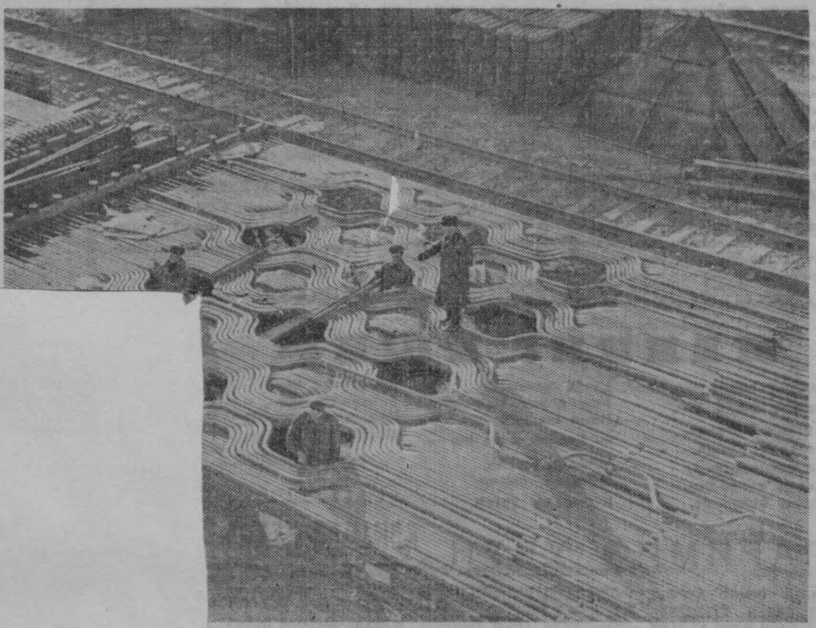

...ва спортга оид суратлар бор.

Суратларда: В. Трепетовнинг «Қизил чироқ», В. Генде-Роте ва М. Редькиннинг «Москва чироқлари», А. Ходаковнинг «Монтаж» фотолари берилган.

(ТАСС фотохроникаси).

ЮМОР

Ўғил: — Ада, айтинг, мен қачон катта бўлиб, истаган жойимга ойимларга айтмасдан бора оладиган бўламан?

Ота: — У ёғини суриштирсанг, ҳали менинг ўзим ҳам сен айтганингча катта бўлолганим йўқ. Ҳамма нарсани ойинг...

* * *

Чарчаб ҳолдан тойган ота кечқурун уйига келиб, хотинини жеркиди:

— Ҳаммасига сен айбдорсан. Ота-оналар мажлисига боргин эмиш. Олдин ўғлимизнинг қайси мактабда ўқишини айтмайсанми?

* * *

— Кир ювиш машинангиз менга ёқиб қолди. Бунда кир ювиш унча қийин эмасми?

— Жуда қулай.

— Бўлмасам олақолай. Эримнинг иши анча осонлашадиган бўлди.

* * *

Бир аёл адвокатга эридан шикоят қилди.

— Жуда қийналган экансиз, ажралишиб кета қолинг, — маслаҳат берди адвокат.

—Ҳо, нега энди, — буралиб кетди аёл, — мен унинг дастидан йигирма беш йил азоб чекай-да, энди ўз ҳолига қўйиб қўяйми?

ЙУЛ-ЙУЛАКАЙ

ОШХОНАДА ТАРТИБ ЙЎҚ

Чорсудаги «Роҳат» ошхонасининг қурилганига кўп вақт бўлгани йўқ. Ошхонага кираётган киши маза қилиб овқатланиб, роҳат қилиб чиқаман, деб ўйлайди. Чунки исми «Роҳат»да! Лекин эшикдан кирмасингиздан кўнглингиз хижил бўлади. Пиширилган овқатларни сақлашда санитария-гигиена қоидаларига риоя қилинмайди.

Шаҳримизда янги типдаги енгил ошхоналар, кафелар кўпайиб бормоқда. Лекин уларнинг баъзиларида тайёрланаётган овқатларнинг сифати жуда паст бўлиши билан бирга ҳеч қандай тартиб-қоидага риоя қилинмайди. «Тошкент» ресторани орқасидаги ошхонага назар ташланг. Бу ерга қачон кирманг ичкиликбозлик, ҳаммаёқ ифлос. Бундай ошхоналарнинг яна биттаси ТошДУ ниниг ёнида жойлашган «Дружба» кафесининг «Ветерок» павильони. Чекка лағмон ёздирган эдик, мастава сузиб беришди. Бизга лағмон керак, десак «бу лағмон бўлмай нима» дейишди. Ҳа, бу ростдан ҳам лағмон экан. Хамир шунчалик эзилиб кетганидан гуручга ўхшаб қолибди. Иккинчи куни шўрва олдик. Унинг ичида суяклар шақирлаб юрибди. Бу суякларнинг гўшти мантида бўлса керак деб, манти олдик. Янглишибмиз. Пиёз орасида онда-сонда чандир кўриниб қолади. Овқат устидан ичишга на кофе, на кисел, на компот бор. Бу ерда шикоятлар дафтари ҳам йўқ.

Ошхоналарнинг кўпайгани яхши, аммо тартиб ҳам бўлиши керак-да.

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ,
К. КАРИМОВ.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

В А Э Ъ Л О Н Л А Р

А. С. Пушкин. «Моцарт ва Сальери».

21.35 «ОНА ҚАЛБИ». Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида:

18.00 Ўқувчилар учун. «Пионерларнинг ишлари ҳақида».

18.25 «Биз ишчи синфи». Ҳужжатли фильм.

18.45 Ўқув эшиттиришлари программаси. Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика. «Тўғри чизиқ нормал тенгламалари» (ўзбек тилида).

20.10 Телевизион янгиликлар.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.20 «Рассом ва замон».

20.50 Музикали маяк.

21.00 Телевизион янгиликлар.

21.20 Марксизм-ленинизм асослари мактаби тингловчилари учун. «Улуғ Ватан уруши йилларида Коммунистик партиямизнинг роли» (иккинчи эшиттириш).

22.00 Композитор А. Хачатурян.

23.30 Телевизион янгиликлар.

24.00 Москва эшиттиришларининг охири.

24 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.

18.00 Ўқувчилар учун. **«Мактабим — фахрим».**

Рус тилида:

18.30 Телевизион янгиликлар.

18.45 Болалар учун «Карнавалда» деган кинофильм.

18.55 Капитал қурилишига эътибор берайлик. «Тошкент истиқболи».

19.15 «УЧИНЧИ ЁШЛИК». Бадиий фильм.

20.45 Эшиттиришлар программаси ва эълонлар.

Ўзбек тилида:

20.55 Телевизион янгиликлар.

21.10 **«ЁШЛИК» студияси кўрсатади.** «ОНА ШАҲРИМ—ТОШКЕНТИМ».

21.50 «Тунгуска метеорити». Ҳужжатли фильм.

22.30 **Новеллалар телевизион театри.** Тавфиқ Ал-Ҳаким. «МУҲАББАТ».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.

18.00 «Ажойиб заррачалар». Илмий-оммабоп фильм.

18.20 Ўқув эшиттиришлари программаси. Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика.

Ўзбек тилида:

19.40 Ўқувчилар учун. «Моҳир қўллар».

20.10 Телевизион янгиликлар.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.20 Бутуниттифоқ ҳаваскорлар санъати фестивали. Қозон шаҳридан олиб кўрсатилади.

21.00 Телевизион янгиликлар.

21.20 Бошланғич сиёсий мактаб тингловчилари учун. В. И. Ленин таржимаи ҳоли. «Пролетар интернационализмига содиқлик».

22.00 Киев консерваторияси. Музикали эшиттириш. Киев шаҳридан олиб кўрсатилади.

22.30 **Салтиков-Шчедрин эртаклари.** Телеспектакль премьераси Ленинград шаҳридан олиб кўрсатилади.

23.30 Телевизион янгиликлар.

24.00 Москва эшиттиришларининг охири.

МЕТАЛЛФУРНИТУРАЛАР ЗАВОДИГА

Асбобсоз, ремонтчи, рандаловчилар, штамповкачи, слесарлар, электр монтёрлар, цинкаловчилар, майда серияли узелларнинг слесарлари (аёллардан). **юкчилар, инженер экономистлар, план бўлимининг бошлиғи** вазифасига ишлаб чиқариш стажига эга бўлган **инженер экономист, навбатчи электр монтёрлар**

КЕРАК

Адрес: Тошкент, Леваневский кўчаси, 20-уй, кадрлар бўлими.

ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ ТЕЛЕГРАФИГА

техниклар, телеграфчилар, алоқа монтёрлари ва шу касбга ўргатиш учун кишилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 28-уй, кадрлар бўлими.

ИРРИГАЦИЯ АСБОБ-УСКУНАЛАР ЗАВОДИГА

слесар-монтажчилар, ремонтчилар, электр монтёрлари, юкчилар, токарлар, шофёрлар, автокранчилар, экскаватор кранчилари, норматив-текшириш лабораториясига бошлиқ, старший инженер, инженер, қурилиш ва техника назорати бўйича инженер

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Бектемир посёлкаси, Янги ҳаёт кўчаси, 27-уй, кадрлар бўлими.

ТошПИ ҲУЗУРИДАГИ РЕСПУБЛИКА КЛИНИКА КАСАЛХОНАСИГА

диэтолог, методист, санитар, анестезнолог, медицина ҳамширалари ва санитарка, уборшица, юк ташувчи, ошхона ишчилари

КЕРАК

Адрес: Тошкент шаҳар, Карл Маркс кўчаси, 103-уй, кадрлар бўлими.

«ТАШОБЛКНИГОТОРГ»-НИНГ БИРИНЧИ МАГАЗИНИ ФИЛИАЛЛАРИДА

ўзбек адабиёти бўйича Навоий кўчасидаги шаҳар ярмаркасида **сиёсий адабиёт, қишлоқ хўжалиги, ўқув педагогика, тасвирий санъатга оид** ва **халқ демократияси мамлакатлари адабиётлари** (Ўзбекистон кўчасида марказий универмаг ёнида). **техникага оид одабиётлар** (Ш. Руставели кўчаси, трамвайларнинг «Киров парки остановкаси»). **бадиий ва болалар адабиёти, халқ мамлакатлари адабиёти** (К. Маркс кўчаси, 31-уй), **дафтар, калам ва бошқа мактаб буюмлари ва канцелярия буюмлари** (Гагарин кўчаси Чилонзордаги 16-китоб магазинида) бор.

ТОШКЕНТДАГИ «ЎРТОҚ» КОНДИТЕР ФАБРИКАСИГА

ишчилар, юкчилар, лифтчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, В. Малясов кўчаси, 57-уй. (20-21-автобуслар, «Ўртоқ» фабрикаси остановкаси).

В А Э Ъ Л О Н Л А Р

...дан В3-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат—5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими—3-66; саноат, қурилиш бўлими—3-66; адабиёт, ...аҳар хўжалиги бўлими—7-83; физкультура ва спорт бўлими —3-79; хатлар ва оммавий ишлар бўлими —3-79; (шаҳар телефони —В3-65-57); фан ва олий ўқув ...я бўлими —7-84; эълонлар бўлими —5-07; (шаҳар телефони— В3-81-42).

...бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. № А. 2313.